

Van: Astrid Ottenheim, directeur-bestuurder

Datum: 1 december 2021

Betreft: aanpassing omvang geplande uitgaven in de begroting 2021 - 2022

Situatieschets

De afgelopen jaren hebben we in overeenstemming met onze gezamenlijke afspraken onze reserves versneld afgebouwd door de scholen meer middelen voor de basis- en lichte ondersteuning beschikbaar te stellen, de zogenaamde ‘zachte landing’. PPO-NK liep hiermee voor op het besluit van de minister om samenwerkingsverbanden te verplichten het eigen vermogen af te bouwen en te besteden aan de ondersteuning van leerlingen. Afsproken is de reserves af te bouwen tot een weerstandsvermogen van € 400.000,- zodat het samenwerkingsverband aan haar betalingsverplichtingen kan blijven voldoen.

Financiële situatie per 31 juli 2021

In september 2021 is een nieuwe financieel controller gestart bij ons samenwerkingsverband. Om snel en goed de financiële processen te leren kennen heeft hij een grondige analyse van de financiële situatie uitgevoerd. Daarbij vielen twee zaken op:

1. Uit de financiële rapportage over schooljaar 2020-2021 blijkt, dat een tekort van ca. € 980.000,- is gerealiseerd. Het financieel resultaat voor 2020-2021 was begroot op een tekort van € 1,235 miljoen. Daarmee is het financieel resultaat over schooljaar 2020-2021 minder negatief dan verwacht.
2. Het eigen vermogen per 31 juli 2021 bedraagt nog ca. € 585.000,-. In de goedgekeurde meerjarenbegroting 2021-2025 was het volgende verloop van het eigen vermogen opgenomen:

prognose eigenvermogen	31-7-2021	31-7-2022	31-7-2023	31-7-2024	31-7-2025
bestemmingsreserve	€ 590.000	€ -17.626	€ 6.826	€ 17.587	€ 35.936
weerstandsvermogen	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000
	€ 990.000	€ 382.374	€ 406.826	€ 417.587	€ 435.936
grenswaarde OCV 3,5% lumpsum		€ 447.050	€ 444.571	€ 435.477	€ 431.355

Uit dit overzicht blijkt dat ervan was uitgegaan, dat het eigen vermogen per 31 juli 2021 ca. € 990.000,- zou bedragen. Het werkelijk eigen vermogen per 31 juli 2021 bedraagt echter nog maar ca. € 585.000,- en is dus ca. € 405.000,- *lager* dan waarvan was uitgegaan. In de berekeningen die bij de meerjarenbegroting zijn gehanteerd, heeft de vorige controller het weerstandsvermogen abusievelijk opgeteld.

Resultaat: het vastgestelde weerstandsvermogen van € 400.000,- is een jaar eerder bereikt dan bij het opstellen van de meerjarenbegroting verwacht. Hier had in de begroting bij de verdeling van de middelen voor de basis- en lichte ondersteuning rekening mee gehouden moeten worden.

Begroting 2021-2022

Uitgaande van de werkelijke omvang van het eigen vermogen per 31 juli 2021 en de begrote financiële resultaten, zoals opgenomen in de goedgekeurde meerjarenbegroting voor de komende 4 jaren, is het verloop van het eigen vermogen als volgt:

	<u>2021-2022</u>	<u>2022-2023</u>	<u>2023-2024</u>	<u>2024-2025</u>
Eigen vermogen begin schooljaar	€ 584.918	€ -22.708	€ 1.744	€ 12.505
Begroot resultaat	€ -607.626	€ 24.452	€ 10.760	€ 18.349
Eigen vermogen einde schooljaar	€ -22.708	€ 1.744	€ 12.505	€ 30.854

Als de huidige begroting wordt gerealiseerd, betekent dat:

- Per 31 juli 2022 heeft het samenwerkingsverband een negatief eigen vermogen.
- Het eigen vermogen wordt in de jaren na 2021-2022 weer (licht) positief.
- Het eigen vermogen ligt in alle jaren *onder* de door het samenwerkingsverband zelf gewenste omvang van ca. € 400.000,- (weerstandvermogen).

Besluitvorming – proces en bespiegelingen

Bovenstaande situatie is voorgelegd en besproken met de Raad van Toezicht, de Deelnemersraad, de OPR, het team PPO-NK en de netwerkgroep financiën werkgebieden. Het doel was het vraagstuk vanuit een meervoudig perspectief te bekijken, te onderzoeken waar de ruimte zit om begrote bedragen te verlagen en input te verzamelen om tot een gewogen besluit te komen. Daarbij doen we op deze manier recht aan de verschillende rollen en adviesrecht van de diverse geledingen. Een procesoverzicht:

23-09-2021	Toelichting bevindingen en advies van controller aan directeur-bestuurder.
27-09-2021	RvT en Deelnemersraad informeren over bovenstaande situatie.
05-10-2021	Bespreken situatie met het team PPO-NK.
11-10-2021	Bespreken situatie en voorstel met Raad van Toezicht
14-10-2021	Bespreken situatie en door RvT verrijkt voorstel met een afvaardiging van de Deelnemersraad.
14-10-2021	Delen van door afvaardiging Deelnemersraad gesteund en verrijkt voorstel met overige leden van de Deelnemersraad. Tevens extra gelegenheid geboden voor reacties via mail. Resultaat was een verdeeld advies.
08-11-2021	Bespreken van situatie en voorstel met de OPR. Diverse overwegingen zijn ook hier besproken. Zoals of een samenwerkingsverband wel een weerstandvermogen nodig heeft, omdat de schoolbesturen dit dienen op te vangen. Ook is de mogelijkheid besproken om de verlaging van de omvang van de geplande uitgaven over twee schooljaren te spreiden.
15-11-2021	Bespreken situatie en voorstel met de netwerkgroep financiën werkgebieden. Zij begrijpen de ontstane situatie en dat deze om een bestuurlijk besluit vraagt. Uitgangspunt moet zijn dat geen enkel kind in de knel komt.
15-11-2021	Bespreken voorstel met team PPO-NK.
01-12-2021	Bekrachtiging memo door Raad van Toezicht.

Bespiegelingen

- Het weerstandvermogen, gekoppeld aan een aantal geduide risico's (zie jaarverslag), is gesteld op € 400.000,-. Daarmee is het weerstandvermogen op een lager niveau vastgesteld dan de grenswaarde die OCW hanteert voor de berekening van een mogelijk bovenmatig vermogen (3,5% van de lumpsum).
- Werken met een laag dan wel negatief eigen vermogen is technisch mogelijk maar niet gewenst, omdat er dan geen enkele ruimte meer is om reguliere bedrijfsvoering risico's op te vangen.
- Hoe dan ook betekent dat, dat de marges steeds kleiner worden en dat de liquiditeit en de exploitatie strakker gemonitord moet worden. Dat was in feite al voorzien voor schooljaar 2022-2023 en verder (voor 2021-2022 was immers nog een tekort begroot), maar dat heeft nu prioriteit.
- Het spreiden van de verlaging van de geplande uitgaven over twee schooljaren (2021-2022 en 2022-2023) betekent dat in de begroting voor 2022-2023 een dubbel effect optreedt. Gevolg hiervan zou namelijk zijn dat de bijdrage voor de basis- en lichte ondersteuning in dat schooljaar nog verder naar beneden moet worden bijgesteld dan al voorzien was. Dit kan voorkomen worden door de geplande uitgaven een jaar eerder (dus volledig in 2021-2022) naar beneden bij te stellen.
- De bekostigingssystematiek PO wijzigt per 2023 (het meest relevant voor het samenwerkingsverband is dat de teldatum wijzigt naar 1 februari en dat de groeibekostiging komt te vervallen). Het meerjarig financieel effect daarvan kan voor het samenwerkingsverband nog niet worden ingeschat, omdat de tellingen, bedragen en precieze regelgeving nog niet bekend is maar is vermoedelijk zeer beperkt.
- De interne afspraak is dat de niet bestede delen van de budgetten voor de werkgebieden beschikbaar blijven voor volgende schooljaren. Per 31 juli 2021 bedraagt het saldo van deze niet bestede gelden ca. € 385.000,- (cumulatief resultaat van 2020-2021 en de daaraan voorafgaande jaren).

In theorie kunnen de werkgebieden dat bedrag dus in 2021-2022 nog besteden, maar in de begroting is daarmee *geen* rekening gehouden. In deze afspraak schuilt dus een potentieel risico voor een begrotingsoverschrijding.

- De bekostiging voor schooljaar 2021-2022 is inmiddels opwaarts aangepast. Dit heeft een netto effect op de exploitatie (na aftrek van de verplichte overdrachten aan SO) in 2021-2022 van ca. € 40.000,-. Als daar geen verdere uitgaven tegenover staan, kan het tekort voor 2021-2022 worden teruggebracht tot ca. € 567.000. Dan zou het verloop van het eigen vermogen worden:

	<u>2021-2022</u>	<u>2022-2023</u>	<u>2023-2024</u>	<u>2024-2025</u>
Eigen vermogen begin schooljaar	€ 584.918	€ 17.292	€ 41.744	€ 52.505
Begroot resultaat	€ -607.626	€ 24.452	€ 10.760	€ 18.349
Opwaartse aanpassing bekostiging	€ 40.000	€ -	€ -	€ -
Eigen vermogen einde schooljaar	€ 17.292	€ 41.744	€ 52.505	€ 70.854

In dat geval komt het vermogen per 31 juli 2022 weer boven € 0,- maar blijven de marges voor het opvangen van risico's minimaal.

Deze bespiegelingen leiden tot de conclusie dat een aanpassing in de begroting 2021-2022 gewenst is.

Aanpassing omvang geplande uitgaven in de begroting 2021 – 2022:

Op basis van de analyses, adviezen en beschouwingen wordt het besproken voorstel omgezet in een definitief besluit. Zoals we ook in de memo beschrijven hebben we alle opties bestudeerd, welk kaasschaaf type dan ook.

Belangrijkste overweging in dit besluit is dat geen enkel kind tussen wal en schip mag belanden. Dit betekent dat er, indien nodig, altijd middelen vrijgemaakt moeten kunnen worden om voor ieder kind passend onderwijs te realiseren.

Met instemming van de Raad van Toezicht vraag ik de controller en de regisseur kwaliteit om aan de volgende zaken uitvoering te geven:

- Het verlagen van de toekenning voor de basis- en lichte ondersteuning met € 15,- per leerling voor het gehele schooljaar 2021-2022 en het verrekenen hiervan met de overige overboekingen vanaf december voor de rest van dit schooljaar.
- Het verlagen van de frictiepot met € 60.000,- naar € 40.000,-. Mocht er toch een groter beroep op de frictiepot worden gedaan dan € 40.000,- dan worden de directeur-bestuurder en controller van het samenwerkingsverband daar voor dit schooljaar in betrokken. Uitgangspunt is, dat geen enkel kind tussen wal en schip belandt. Voorzichtigheid en terughoudendheid t.a.v. overschrijding van het bedrag van € 40.000,- is belangrijk.
- Een extra processtap invoegen voor het benutten van interventie- en observatieplaatsen op SBO en SO, in de vorm van een tijdelijk protocol, waarin is uitgewerkt dat observaties in de eigen school plaatsvinden en dat voor het gebruik van deze observatie- of interventieplaatsen toestemming nodig is van de directeur-bestuurder.
- Het doorschuiven van de conferentie naar volgend schooljaar. De Raad van Toezicht heeft aangegeven dat de doorontwikkeling naar inclusie niet mag stagneren. Deze beweging is essentieel om het aantal verwijzingen te laten dalen. Daarom wordt de conferentie niet geannuleerd, maar uitgesteld naar schooljaar 2022-2023.
- Het intrekken van de mogelijkheid dat werkgebieden het restant van gelden uit voorgaande jaren nog kunnen besteden.

Deze keuzes wil je niet maken, het is voor iedereen vervelend. Maar we denken dat we een zorgvuldig proces hebben gelopen met dito afwegingen voor een verantwoorde bedrijfsvoering. Ook hebben we aanpassingen gemaakt in onze controlecyclus door dit jaar een extra financiële evaluatie in te voegen na de maand oktober en scherper toe te zien op de liquiditeitspositie.